

	Barnehageplan 2015 - 2019		
Tvedestrand kommune			Sist endret 14.10.2015
	Utarbeidet av enhetsleder og styrere i barnehageenheten	Opprettet Juni 2013	Revisjon 2015

Innledning

Planen rulleres to år før tiden da det er fattet vedtak i kommunestyret om å erstatte to av dagens barnehager med ferdigstillelse 2019 og med bakgrunn i en underdekning av barnehageplasser i Holt skolekrets. Planen vil belyse dagens situasjon og morgendagens utfordringer.

For å møte morgendagens utfordringer, trenger Tvedestrand kommune å opprettholde gode kvalitative barnehager med tilstrekkelig kvalifisert personal og funksjonelle bygg.

Kommunen kan i dag gi tilbud til alle som har rett til plass og som søker innen hovedfristen om våren. Utover dette tilbyr vi barnehageplass utover det loven tilsier slik at tilflyttere og barn som fyller et år etter 31. august i opptaksåret får tilbud om barnehageplass.

Mål for planen

Hovedmål:

Avklare hvor mange barnehageplasser det er behov for i Tvedestrand kommune.

Avklare hvor nye barnehageplasser skal bygges.

Avklare tidspunkt for bygging av nye barnehageplasser.

Delmål:

Oppdatere status vedrørende dagens barnehagetilbud.

Definere kvalitet i barnehagen.

Avklare hvilke muligheter vi har for å avlaste der behovet for barnehageplasser er størst.

Prosess og planstruktur

Barnehageplanen er utarbeidet av enhetsleder for barnehage i samarbeid med styrerne i de kommunale barnehagene.

Planen foreslås sendt ut på offentlig høring til følgende instanser:

- Barnehagene
- Samarbeidsutvalgene i kommunale og private barnehager.
- Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Delta
- Folkehelsekoordinator

Verdier og mål

Mål:

- En barnehageenhet med høy kvalitet på barnehagenes innhold.
- En barnehageenhet med plass til alle
- En barnehageenhet med brukervennlige bygg

Hva kjennetegner kvalitet i barnehagen:

Nyere internasjonal forskning (Vandell m. fl. 2010; Zachrisson m. fl. 2010) og nordisk forskning (Bauchmuller, Gørtz og Rasmussen 2011) har vist at det enkelte barn kan ha stort utbytte av å gå i barnehager med høy kvalitet.

Forskningsoversikter viser at i barnehagetilbud med høy kvalitet er faktorer som voksentetthet, personalets kompetanse og barnegruppens størrelse meget viktige. (NOU 2012:1)

Barnehagene i Tvedestrand jobber for å skape trygghet og trivsel. For små barn vil det si at de opplever nære relasjoner til de voksne og trygg tilknytning til minst en voksenperson i barnehagen. Å skape trygghet for de aller minste barna i barnehagen forutsetter det at de voksne er i nær, regelmessig og i intensiv kontakt med barna. I tillegg kommer engasjement, tid og kontinuitet.

Vi ønsker med dette utgangspunktet for emosjonell læring å legge til rette for videre læring og språkutvikling.

Dette krever at barnehagene har forsvarlig bemanning i hele barnehagens åpningstid.

I dag finnes det ingen bemanningsnorm i norske barnehager. Det eneste som er regulert er at en barnehage skal ha én pedagogisk leder pr 14 til 18 barn over tre år og én pedagogisk leder pr 7 til 9 barn under tre år. Utover det skal det være «tilstrekkelig» bemanning og voksentettheten skal være forsvarlig.

I barnehagene i Tvedestrand ønsker vi å utarbeide en lokal bemanningsnorm som ivaretar barnas behov for tilstedeværende voksne.

Styrers oppgaver

NOU 2012 til barns beste sier følgende som styrers arbeidsoppgaver i pkt.6.5.2 Personalet i barnehagen – utdanning og arbeidsoppgaver.

Styrer skal lede barnehagen og har ansvar for at barnehagens mål, lov og rammeplan følges. Styrerfunksjonen kan sammenfattes i fire hovedoppgaver;

- Lede den pedagogiske virksomheten.
- Utøve personalansvar.
- Utføre administrative oppgaver.
- Samhandle med lokal barnehagemyndighet.

Pedagogisk leder har et spesielt ansvar for å lede barnegruppen. Barnehageloven med forskrifter fastsetter krav til pedagogisk bemanning og utdanningskrav for styrere og pedagogiske ledere. Det er styrers og pedagogisk leders ansvar at det utvikles en felles forståelse for målene blant medarbeiderne, og for at foreldrene får god og tilstrekkelig informasjon om barnehagens virksomhet.

Barnehagens ledelse har også et særlig ansvar for at den pedagogiske virksomheten planlegges, gjennomføres, dokumenteres og vurderes i tråd med barnehagelovens og

rammeplanens føringer. Hovedansvaret for å etablere et godt samarbeid med ulike instanser/etater som har medansvar for barnas oppvekstmiljø, tilligger barnehagens styrer.

Særavtale for barnehager 2012 sier at i barnehager med plass til 42 barn eller mer skal det avsettes en hel stilling til lederoppgaver. I store barnehager bør det opprettes stilling som assisterende styrer. Lyngbakken har nå 91 barn på 117 plasser. Det er 20,1 faste årsverk i barnehagen I tillegg er det spesialpedagoger, assistenter og pedagog knyttet til barn med ekstra behov, lærlinger og praksiselever. Totalt for barnehageåret 2014-2015 er det 32 ansatte.

Styrerassistent, erfaring fra andre kommuner:

Arendal:

De barnehagene som har gammel ordning med en styrer på flere hus har i tillegg til styrer i 100 % stilling, fagleder i 40-60 % stilling. Dette er flere små barnehager som er slått sammen til en enhet.

I den nye kommunale Stemmevagen er det 80 barn på 106 plasser. Der har de styrer 100 % og en 50 % stilling de kaller administrativ/assistent.

Strømsbuåsen barnehage godkjent med 80 plasser har 100 % styrer og 80 % fagarbeider som i hovedsak er en merkantil stilling.

Grimstad:

I Grimstad kommune har de største kommunale barnehagene ca. 60 barn og har derfor ikke noe mere enn 100 % styrerstilling.

Studentbarnehagen til SIA i Grimstad har 115 barn. De har daglig leder 50 % , styrer 100 % og nestleder 60 % stilling. Styrer og nestleder har delt styreroppgavene mellom seg, men jobber begge to med faglig utvikling, opptak og HMS. Styrer anser dette som helt nødvendig for å sikre god kvalitet i en barnehage med denne størrelsen.

Etter at Lyngbakken barnehage ble utvidet fra 81 til 117 plasser er erfaringen at styrer ikke har kapasitet til alle arbeidsoppgaver som skal gjøres.

Systematisk utvikling av HMS arbeidet, arkivering og faglig utvikling er arbeidsoppgaver som blir satt på vent fordi administrative oppgaver og oppfølging av enkeltsaker for eksempel oppfølging barn og personal tar hele tiden.

Rapporten "til barnas beste", levert av Øie utvalget sier at barnehagens kvalitet handler om å gi alle barn gode utviklingsmuligheter og at det stilles store krav til voksnes væremåte i dagliglivet. Tilpasset kompetanseutvikling og utvikling av barnehagen som en lærende institusjon er derfor også viktig for kvaliteten.

Den gode barnehagen kjennetegnes videre av et godt samarbeid mellom barnehagen og andre instanser som har medansvar for barnas oppvekstmiljø. Det er derfor viktig med ressurser til sektorovergripende hjelpetiltak til rett tid. Omsorgs-, leke- og læringsmiljøet er de viktigste innsatsfaktorene på barnehagenivå.

I dette inngår også fysiske rammer som barnehagens lokaler og uteareal, utstyr og materiell (NOU 2012:1) At barnehagebygg er brukervennlige og tilpasset bruk er en sentral faktor for kvalitet.

Deltagelse i barnehager med høy kvalitet har en positiv effekt på språk-, lese- og regneferdighetene (Cunha and Heckman 2007; Melhuish 2004; 2008a; 2008b), og utvikling av slike ferdigheter har i neste omgang betydning for utdanning, inntekt og eventuell økonomisk belastning for samfunnet. (NOU 2012:1)

Helsedirektoratet påpeker at mat og drikke i barnehagen utgjør en betydelig del av barns totale kosthold og har stor betydning for barns utvikling og helse. Det er derfor viktig at den maten som lages er ernæringsmessig riktig sammensatt og tilberedt av fagkyndig personell. Mattilsynet påpeker at barnehager som lager og serverer mat er å regne som en næringsmiddelvirksomhet og er underlagt næringsmiddelregelverket. Mattilsynet er i den forbindelse tilsynsmyndighet.

For at barnehagene skal kunne følge opp den internkontrollen som kreves og servere variert og riktig mat er det nødvendig med egnede kjøkken og eget kjøkkenpersonalet i tillegg til det pedagogiske personalet.

Faglige vurderinger

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Virksomheten bygger på verdigrunnlag og innhold fastsatt i Lov om barnehager med forskrifter.

Barnehagen når de fleste barn på tvers av sosiale skillelinjer og har som ambisjon å kompensere for sosiale ulikheter. Det gjøres ved å gi alle barn, ut fra deres forutsetninger, basiskunnskapen de trenger for å møte utfordringer som venter.

Barnehagens kvalitet avhenger hovedsakelig av personalets kompetanse, stabilitet og antall. Barnegruppas størrelse og voksentetthet er viktig for å kunne yte tidlig innsats. Personalet er barnehagens viktigste ressurs derfor er også et tilstrekkelig vikarbudsjetts og en kvalitetssikret stab av stor betydning.

Det fysiske miljøet er viktig for den pedagogiske virksomheten.

Funksjonelle bygg og godt tilrettelagte uterom har stor betydning for kvalitet og må spille på lag med barnehagens pedagogiske målsetting. Hensiktsmessige romløsninger bidrar til bedre læringsmiljø og bør utformes i tråd med intensjoner i barnehagens rammeplan.

Det er gjort undersøkelser blant barn og foreldre i barnehagene i Tvedestrand og barna beskriver den gode barnehagen som opplevelsen av ”det gode liv”. De fremhever lek og gode venner som viktig.

For foreldrene er det viktig å få plass i den barnehagen de søker. Barnehagens omdømme, tilgjengelighet og beliggenhet er viktig når det søkes om barnehageplass. Etter oppstart i barnehagen er foreldrene opptatt av at det er tilstrekkelig personale i barnehagene. De er også opptatt av at de voksne er aktive, blide og positive og har kompetanse til å se det enkelte barns behov. Foreldrene fremhever at miljøet skal være preget av glede, trygghet og trivsel. De ønsker at barna får gode utviklingsmuligheter og at det gis god omsorg.

Forutsetning for å sikre barns kontinuitet og overganger er et nært og godt foreldresamarbeid. Dette bidrar til bedre kunnskap om barnet og dets utvikling og hvordan personalet best kan møte hvert enkelt individ og gi støtte i foreldreoppgaven.

Dagens tilbud

Pr 15. desember 2014 er det 317 barn i alderen 1 – 6 år som har barnehageplass i Tvedestrand kommune.

Disse er fordelt på 5 kommunale og 6 private barnehager.

Barn over 3 år bruker en barnehageplass, mens barn under 3 år bruker 2 barnehageplasser.

Aktiviteten pr 15. desember 2014 er som følger:

Kommunale barnehager	Skolekrets	Barn over 3 år heltid/deltid	Barn under 3 år-heltid/deltid	Godkjente plasser pr 1.8.13
Lyngbakken	Tvedestrand	56	35	117
Bøklia	Tvedestrand	22	11	41
Skriverstua	Tvedestrand	20	8	36
Villa Utsikten	Tvedestrand	22	4	30
Grotten	Holt	25	6	36
Sum kommunale		145	64	260

Private barnehager	Skolekrets	Barn over 3 år	Barn under 3 år	Godkjente plasser
Blåbærskogen	Tvedestrand	7	6	18
Knatten	Dypvåg	23	5	36
Fjellhulen	Songe	34	12	50
Sandøya	Vestre Sandøya	9	3	20
Napen familiebarnehage	Holt		4	5
Stormo familiebarnehage	Holt	4	1	5
Sum private		77	31	134

I alt		222	95	394
--------------	--	------------	-----------	------------

Det er henholdsvis 66 % av barna som går i kommunale barnehager og 34 % som går i private barnehager.

Dekningsgrad

I vedtatt kommuneplan, samsfunnsdelen, er målsetningen vedrørende barnehagedekning følgende (pkt. 10.3, kulepunkt 3):

- Det skal være full barnehagedekning i den forstand at alle som har fylt ett år skal få plass, dette innebærer et tilbud utover den lovmessige definisjon av full barnehagedekning.

Kommunen har nådd målsetningen som er satt i samfunnsdelen i kommuneplanen. Alle barn som er født høsten 2014 og alle tilflyttere har fått tilbud om barnehageplass i barnehageåret 2015/2016.

Rett til barnehageplass

Etter at lovbestemt rett til barnehageplass ble innført i 2009, har kommunen kunnet tilby barnehageplass til alle barn ”med rett” i henhold til barnehagelovens § 12a.

F.o.m barnehageåret 2013/2014 har vi også gitt tilbud til barn som er tilflyttere og som fyller ett år etter 31. august i opptaksåret.

Det er ikke venteliste etter hovedopptaket til barnehageåret 2015/2016 utover de som ikke har fått tildelt 1. eller 2. valget sitt.

Det er barn som tilhører Holt skolekrets som mangler tilbud i en av de tre barnehagene i skolekretsen. Disse får tilbud i en av sentrumsbarnehagene.

Det er muligheter for supplerende opptak da det er barnehager som ikke har fylt opp alle plassene for barnehageåret 2015/2016.

Bemanning

Det er 52 årsverk totalt i barnehageenheten. I tillegg kommer de ansatte i de private barnehagene.

Det bør etableres en lokal bemanningsnorm for fagarbeidere og assistenter som sikrer barnehager med høy kvalitet. Det foreslås 3 fagarbeidere/assistenter pr 18 barn over 3 år og 3 fagarbeidere pr 9 barn under 3 år.

Dette kommer i tillegg til fastsatt pedagognorm.

Dette er for å sikre forsvarlig bemanning under hele barnehagens åpningstid.

Kommunale barnehagebygg

Lyngbakken og Bøklia barnehager har egnede lokaler. I disse barnehagene må det satses på utvikling og vedlikehold av uteområdene.

Grotten barnehage leier egnede lokaler av Holt idrettsforening.

Skriverstua og Villa Utsikten barnehager har uegnede barnehagebygg og skal erstattes av nytt bygg med planlagt ferdigstillelse 2019.

Private barnehager

Knatten og Sandøya barnehager er eid av foreldre.

Napen og Stormo familiebarnehager er private enkeltmannsforetak og ligger i Holt skolekrets.

Blåbærskogen naturbarnehage AS og Kreative barnehager avdeling Fjellhulen er kommersielt drevet.

De private barnehagene drives i gode lokaler som er godt egnet til barnehagedrift.

Tilskudd til private barnehager tildeles med utgangspunkt i kostnader til drift av kommunale barnehager fordelt på antall heltidsbarn. Tilskuddet ligger under de nasjonale satsene til ordinære private barnehager og dette kan by på økonomiske utfordringer.

Morgendagens utfordringer

Behov

Holt skolekrets har og vil ha en underdekning på cirka en avdeling slik situasjonen ser ut fremover. En eventuell befolkningsvekst i forbindelse med utbygging av ny E-18 og kommunesammenslåinger vil også være momenter som kan påvirke slik at presset øker for barnehageplasser i området Holt Skolekrets.

Barnehageenheten ser på muligheter for å få utvidet Grotten Barnehage med en avdeling fra høsten 2016. Organisatorisk bør en midlertidig utvidelse være plassert geografisk i nærhet til eksisterende barnehage.

Pr i dag leier Tvedestrand Kommune lokaler av Holt idrettsforening. Muligheter for å få utvidet på eksisterende tomt sees på som en mulighet. Videre jobbes det med andre lokale aktører for å leie.

Det er også to privateide familiebarnehager i Holt Skolekrets. Det utredes i planperioden muligheten for utvidelse av antall plasser i disse da det er en privat aktør som er i prosess rundt overtakelse av Stormo familiebarnehage.

Det bør utredes muligheter for en permanent 3- 4 avdelings barnehage i området Holt skolekrets innen 2017.

Privat – kommunal drift

Viser til kommunestyrets vedtak om at en utvidelse av barnehagedrift primært skal skje i kommunal drift.

Det er en økt risiko med privat drift da de private barnehagene sliter økonomisk. Finansieringsordningen av sektoren har resultert i en svært uforutsigbar økonomisk situasjon for de private barnehagene.

På investerings siden vil det ikke være noen økonomisk risiko for kommunen ved å la private aktører stå for utbygging av nye barnehageplasser. Det vil imidlertid være usikkerhet rundt den økonomiske situasjonen til den private aktøren da det viser seg vanskelig å drive innenfor dagens økonomiske rammer. Tvedestrand kommune er ansvarlig for barnehageplassene til alle barn med rett til plass, og en eventuell konkurs kan medføre komplikasjoner. Om barn mister barnehageplasser som følge av en konkurs, må kommunen finne alternative plasser.

I dag har Tvedestrand kommune ingen venteliste, og dette medfører konkurranse om barnehagebarna. Dette er positivt for brukerne da de i større grad får mulighet til å velge tilbud etter deres behov. Vi er imidlertid sårbare da det er små enheter og store svingninger fra år til år med ledig kapasitet. Dette medfører uforutsigbarhet for brukerne og det er behov for bedre informasjonsflyten i forkant av hovedopptaket.

Tvedestrand kommune vil kunne møte fremtidig etterspørsel av barnehageplasser på en bedre måte med store robuste enheter. De kan i større grad ta høyde for svingninger i barnetallet. De kommunale barnehagene ønsker å møte den endrede etterspørselen med satsing på mat og helse gjennom eget kjøkkenpersonell og kvalitet på bemanning.

Det er forslag om gratis kjernetid for 4 og 5 åringene gjeldende fra høsten 2015. Slike endringer i forutsetningene håndteres lettest av de store enhetene.

Den samlede styrerressursen vil opprettholdes selv om to barnehager erstattes med ett bygg. Dette med bakgrunn i behov for styrerassistent.

Tvedestrand kommune har kun veilednings- og tilsynsansvar overfor de private barnehagene. Dette er en faktor som er utfordrende å håndtere med hensyn til kvaliteten på innholdet i hver enkelt barnehage. Det kan også være en utfordring med tanke på tidlig innsats og tverrfaglig

samarbeid på tvers av enhetene i kommunen. En er avhengig av en gjensidig tillit og omforent forståelse av målene til beste for barn, foreldre, ansatte og eiere.

Ved å ha en stor andel av barnehagene i kommunal drift, vil en ha stor innflytelse på innholdet og kunne sette krav til samhandling med andre enheter. Ved kommunal drift kan kommunen selv ansette og sette kriterier for kompetanse og faglig utvikling i personalgruppa.

Konklusjoner

- Sikre forsvarlig bemanningsnorm og hensiktsmessige gruppestørrelser.
- Sikre at retningslinjer for mat og måltider i barnehagen blir fulgt gjennom egnede kjøkken, og eget fagkyndig kjøkkenpersonale.
- Utvidelse av antall barnehageplasser i Holt skolekrets innen barnehageåret 2016/2017 innenfor den totale vedtatte barnehagekapasiteten.
- Vurdere barnehagekapasiteten ved å utvide Blåbærskogen barnehage med 1 avdeling til 2 avdelinger i forbindelse med budsjett 2017.
- Erstatte Villa Utsikten og Skriverstua barnehager, og eventuelt Bøklia barnehage med nytt bygg i sentrum.
- Ha styrerassistent i de store barnehagene.